

MILJØstyrelsen
Miljøteknologi

25. juni 2012
san
MST-133-00002//00032

Grundnotat

Kommissionens forslag til beslutning om opstilling af miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket Blomsten til produktgruppen vandarmaturer (vandhaner og brusere).

Resumé

Kommissionen har fremsendt forslag til EU miljømærkekriterier for produktgruppen vandarmaturer (vandhaner og brusere).

Der fastsættes kriterier for det maksimale vandforbrug og for afgivelse af metaller i henhold til drikkevandsdirektivet.

Forslaget skal til afstemning d. 29. juni 2012. Det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den bedste 10-20% bedste del af markedet i EU.

Regeringen forventer at kunne støtte forslaget, såfremt det klart vil fremgå af kriterierne, at stoffer, der fremgår af bilag XIV (kandidatlistestoffer) fra REACH forordningen (1907/2006), ikke må indgå i produktet.

1. Status

Kommissionen har den 24. maj 2012 fremsendt forslag til beslutning om nye miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket til produktgruppen vandarmaturer. Forslaget skal til afstemning d. 29. juni 2012 i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten.

Kriterieforslaget har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 66/2009 af 25. november 2009 om EU-miljømærket.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol beskrevet i art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006, jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget.

2. Formål og indhold

Det foreliggende beslutningsforslag indeholder forslag til kriterier for tildeling af EU-miljømærket ved ansøgning om licens til virksomheder, der producerer vandarmaturer. Produktgruppen vandarmaturer defineres ved vandhaner og brusere til husholdningsbrug med fokus på vandbesparelse. En livscyklusvurdering af produktområdet har vist, at det især er vandforbrug, herunder forbrug af varmt vand, der udgør den største miljøbelastning. Herefter kommer produktionsprocessen og afgivelse af metaller til vandet.

Det er første version af miljømærkekriterier for vandarmaturer. Kommissionen foreslår, at gyldigheden er fire år.

Kriterierne sigter især på at promovere produkter med fokus på:

- vandbesparelse i brug (herunder også forbrug af varmt vand)
- materiale og afgivelse af metaller til drikkevandet
- kvalitet og levetid
- emballage

- information til brugeren/forbrugeren

Kriterier

Maksimal vandflow. Kriterierne har især fokus på den vandbesparende effekt. Vandhaner må således maksimalt have et vandflow på 6 liter/min, eller 8 liter/min, såfremt vandhanen midlertidigt kan åbnes for højere vandflow. I så tilfælde skal standardindstillingen maksimalt være 6 liter/min.

Brusere (med og uden forskellige bruseindstillinger) må maksimalt have et vandflow på 9 liter/min.

Temperaturkontrol. Er der tale om et armatur med både varmt og koldt vand, skal der være en termostafunktion.

Materiale sammensætning og Ni-Cr coating. Stoffer og materialer i et armatur, der kommer i kontakt med drikkevandet, der løber igennem, må ikke afgive stoffer, materialer eller urenheder i henhold til EU's drikkevandsdirektiv (98/83/EF).

Overflader med Nikkel-Krom (Ni-Cr) coating skal overholde EN standarden 248:2003 i forhold til coating.

Produktkvalitet, levetidsforlængelse og emballage. Rengøring skal kunne ske med almindelige rengøringsmidler. Produktet skal designes så komponenter let kan udskiftes, ifølge en medfølgende information til slutbruger. Reservedele skal være til rådighed op til syv år efter produktionsophør af det pågældende miljømærkede armatur. Der skal ydes en garanti for reparation eller udskiftning på minimum fire år.

Der stilles krav til emballage for at sikre et minimalt forbrug af emballagemateriale og for at lette genanvendelse. Anvendes der pap, skal over 80% være genbrugsmateriale.

3. Nærhedsprincippet

Der er tale om en gennemførelsesforanstaltning af miljømærkeordningen. Forslaget opfylder derfor både nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

5. Konsekvenser for Danmark

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Erhvervelse af miljømærket (licens) indebærer udgifter for ansøgeren, men disse udgifter forventes opvejet af de konkurrencemæssige fordele ved erhvervelse af miljømærket.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionen redegør ikke herfor, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den bedste 10-20% bedste del af markedet i EU.

6. Høring

Forslaget har været i høring fra d. 19. juni til d. 22. juni 2012. Der er indkommet følgende høringskommentarer:

3F kan støtte den foreslåede danske indstilling til Kommissionens forslag.

Det Økologiske Råd (DØR) er generelt for vandbesparende armaturer, men DØR mener, at brusere uden forskellige bruseindstillinger bør leve op til et krav om 6 liter/min, da det ellers vil kunne svare sig at fremstille brusere uden denne funktion. DØR kan ikke støtte forslaget om, at stoffer og materialer i et armatur, der kommer i kontakt med drikkevandet, blot skal leve op til EU's drikkevandsdirektiv (98/83/EF). Især grænserne for, hvor meget cadmium og bly der højest må afgives fra armaturet til drikkevandet, er for høje. Her bør der være krav til mindre værdier for afsmitning, hvis man ansøger om en tildeling af EU-miljømærket Blomsten.

Dansk Industri henviser til kommentarerne fra Brancheforeningen VELTEK VVS & EI-tekniske leverandører.

Brancheforeningen VELTEK VVS & EI-tekniske leverandører er positive overfor en miljømærkning af vandarmaturer, men er kritiske overfor forslaget som det foreligger. Der stilles spørgsmål til omkostninger forbundet med at få licens til produktet, og er bange for en omkostningstung ordning. VELTEK er skeptisk overfor de opstillede maksimumflowkrav, især til køkkenarmaturer og brusere. VELTEK bemærker tillige, at den danske VA ordning tillige kræver en minimumsflow for armaturer, og at forslagets krav om temperaturkontrol begrænser markedet meget hvis, der kræves termostatstyring af vandtemperaturen.

Miljøstyrelsen takker for bemærkningerne, og muligheden for at præcisere følgende:

Fra Kommissionens side har ønsket være at opstille miljøkrav til armaturer, dvs. i forhold til de miljømæssige konsekvenser ved især brug af vand, koldt såvel som varmt, inkl. energiforbrug til opvarmning af vand..

Derfor udelukker kriterierne også f.eks. badekarsarmaturer, hvor hovedformålet er at fylde et badekar så hurtigt som muligt.

Miljøstyrelsen præcisere, at det ikke kun er termostatkontrollerede armaturer, der kan miljømærkes. Andre måder at styre temperaturen på kan også anvendes, om end togrebsarmaturer til brusearmatur ikke kan miljømærkes, idet det er skønnet, at det er vigtigt med en hurtig temperaturindstilling ved bad, en funktion, der kan være svær at opnå med kombinationen af togrebsarmatur og flere tændsluk cykler (indsæbning og skyl, indsæbning). Køkken og håndvaskarmaturer kan således godt være togrebsbetjent.

Kommissionen er klar over forskellige nationale ordninger mht. drikkevandets kvalitet, og har i denne omgang alene fokuseret på de miljømæssige aspekter ved især vandforbruget, og ikke drikkevandets kvalitet. Derfor gælder minimumsreglerne på EU plan, men de nationale lovgivninger vil fortsat gælde, og i Danmark vil det være VA godkendelsen. Forslaget til miljømærkning kan således i Danmark betragtes som et supplement til VA godkendelsen. Et supplement, der sætter specifikke miljøkrav til produktet.

Kommissionens forslag indeholder krav til minimumsflow (ikke beskrevet i rammenotatet), i form af "lowest maximum available water flow rate" eller lavest maksimalt tilgængelige vandmængde, der er hhv. 2 liter/min for køkken og bassinhaner, og 4,5 liter/min for brusere.

Miljøstyrelsen bemærker, at der var en fejl i det rammenotat, som blev udsendt til hørings, beskrivelse af maksimum vandflow for brusere (beskrevet at være 8 liter/min). Det korrekte krav er 9 liter/min.

Om miljømærkning og VELTEKs bemærkninger om omkostninger for erhvervslivet bemærker Miljøstyrelsen:

EU's miljømærke, Blomsten, er en frivillig ordning, og der er ikke tale om lovgivning. I Danmark koster det op til 1200 Euro at få licens til produktet, og en årlig afgift på op til 1500 Euro. Der gives 50% rabat til små- og mellemstore virksomheder. Ordningen administreres af Miljømærkning Danmark, www.ecolabel.dk, der varetager kontrol og tilsyn med de miljømærkede produkter, og opfyldelsen af miljømærkekravene.

Til DØRs kommentarer om tungmetaller og VA-ordning, og til VELTEK om VA-ordning: Som beskrevet i rammenotatet vil Miljøstyrelsen arbejde for at relevante krav fra den danske VA ordning introduceres i miljømærkekriterierne, enten nu i den foreliggende version eller ved næste revision.

Til slut bemærker Miljøstyrelsen, at der i opstarten af arbejdet med kriterier for armaturer, minimum tre gange er udsendt materiale til det danske miljømærkenævns medlemmer, om opstarten på kriterieudviklingen i denne produktgruppe, og opfordring til at miljømærkenævnets medlemmer underretter deres medlemmer og organisationer, med henblik på at bidrage direkte til kriterieudviklingen, f.eks. via skriftlige input. I miljømærkenævnet sidder bl.a. repræsentanter fra Dansk Industri og Dansk Erhverv. Miljøstyrelsen har ikke tidligere modtaget bemærkninger fra VELTEK. Kommissionen har til dette arbejdet udarbejdet en hjemmeside til arbejdsgruppen, hvor materiale, dokumenter mm. er frit tilgængelig for alle, http://susproc.jrc.ec.europa.eu/product_bureau/projects.html. Under projektarbejdet med "Sanitary tapware" er arbejdet nærmere beskrevet

7. Forhandlingssituationen

Arbejdet med revisionen af miljømærkekriterier for produktgruppen vandarmaturer har været ledet af Kommissionens Joint Research Center i Sevilla. Miljømærkekriterierne forventes vedtaget i forskriftudvalget. Overordnet set vurderes det, at kriterierne medfører en miljømæssig afgrænsning af markedets produkter i EU.

Forhandlingerne har været præget af umiddelbar enighed om, at vandforbrug såvel som afgivelse af miljø- og sundhedsfarlige stoffer til drikkevandet er vigtige faktorer, men indtil videre er der kun opnået enighed om, at Drikkevandsdirektivets minimumskrav skal overholdes.

Der er indført relevante krav til holdbarhed og udvidet garanti (4 år), der begge er vigtige faktorer i forhold til ressourcedagsordenen.

Basalt set skal miljømærkede vandarmaturer leve op til EU's drikkevandsdirektiv 98/83/EF, der er et minimumsdirektiv, der minimerer afgivelsen af de mest sundhedsskadelige stoffer til drikkevand. Kommissionen har med dette første udkast ikke ønsket at gå ind i de forskellige landes tilgange til at sikre rent vand.

EU miljømærkets forordning (nr. 66/2010), artikel 6 (6) opstiller som basiskrav, at miljømærkede produkter *ikke* må indeholde en række miljø- og sundhedsklassificerede stoffer eller blandinger, medmindre Kommissionen argumenterer i forslaget ikke for en undtagelse af de klassificerede stoffer fra miljømærkekravene.

EU miljømærkets forordning, artikel 6 (7) beskriver ligeledes, at de stoffer, der optræder på REACH forordningens kandidatliste (bilag XIV) ikke undtages fra et miljømærkeforordningens basiskrav. Dette krav fremgår ikke af Kommissionens forslag.

8. Dansk holdning

Regeringen er overordnet enig i Kommissionens krav og forventer at kunne stemme for. Regeringen ønsker dog, at det klart skal fremgå af kriterierne, at der ikke i denne produktgruppe kan indgå stoffer eller blandinger, der fremgår af REACH forordningens bilag XIV (Kandidatliste). Danmark har i forhandlingerne og i forbindelsen med udsendelsen af forslaget fremlagt denne problemstilling for Kommissionen, der har tilkendegivet i nogen grad at ville imødekomme Danmark.

I Danmark skal vandarmaturer godkendes via den nationale VA ordning, der bygger oven på Drikkevandsdirektivet. Kravene til VA ordningen er dermed ikke automatisk indbygget. Krav i den danske VA ordning skal fortsat overholdes for armaturprodukter, der placeres på det danske marked, miljømærket eller ej. Danmark vil ved næste revision arbejde for, at relevante danske krav i den danske VA ordning indarbejdes i miljømærkekriterierne.

Danmark vil ved næste revision arbejde for, at der stilles yderligere miljøkrav til indhold af miljøfarlige stoffer og til selve produktionen af vandarmaturer.

9. Tidligere forelæggelser for Folketinget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.